

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди
Советиниң болгаш Министрлер Чөвүделениң органы

ОКТАБРЫНЫҢ СОЦИАЛИСТИГ УЛУГ РЕВОЛЮЦИЯЗЫНЫҢ 54 ЧЫЛ ОЮНГА СЭКП ТК-НЫҢ КЫЙГЫРЫГЛАРЫ

1. Октябрының социалистиг Улуг революциязының 54 чыл ою делгезин!
2. Бугу делегей тээгузүңүз чээ узун—делегейни революс-
туг бзу-биле чаартырыңың, капитализмде социализмге
шиңчилгениң үзүн амыткан Улуг Октябрь делгезин!
3. Меңгедэ дикит интернационалды өредит, империализм-
ге уду, социализмниң болгаш коммунизмниң тиилелгези
дээш бугу чурттарның амылчы чоннарының демиселчирниң ту-
гу—марксизм-ленинизм делгезин!
4. Владимир Ильич Ленинниң ады болгаш амыл-херээ
чүс-чүс чылдарда чурттап турзун!
5. Коммунистер! СЭКП-ниң XXIV съездиники шиптир-
лерин амыдыралга боттандыра дээш бугу улустуң патриот-
туг шимчээшкениң аватарды болуңар, массаларның идеп-
кейлиг организакчылары болгаш кижизидикчилери болу-
ңар!
6. Совет Эвилелиниң амылчы чоннары! СЭКП-ниң XXIV
съездиники төгүлүг шиптирлерин боттандыра дээш, төс-
ку беш чылдың планнарын чедишкениң күүсөдир дээш со-
циалистиг чарышты улам калбартыңар!
Коммунист тургузушкунга чээ-чээ чедишкениңже,
буруңгар!
7. Коммунизмниң тургузушкуну улуг совет улуска алдар!
8. Коммунизм тургузушкунунда кол күш—Советтер чур-
туң маздырыг амылчың аңгызы делгезин!
9. Коммунизмниң идепкейлиг тургузушкуну—маздыр-
лыг колхозчу тараачыңар делгезин!
10. Коммунист нитилелдиң идепкейлиг тургузушкуну—
совет улусчу интеллигенция делгезин!
11. Амылчың аңгының болгаш колхозчу тараачыңарның
эвилели делгезин! Совет нитилелдин бузулбас идея-поли-
тиктиг чангыс эви быгыгып турзун!
12. СЭКП-ниң ленинчи национал политиказының улуг
чаалап алышыңың—ССРЗ-ниң улустарының бузулбас
акы-дуңма найралы меңгедэ чурттап, чечектелип турзун!
13. Амылчың аңгының, бугу амылчы чоннарың дайынчы
аватарды, коммунизм дээш демиселге совет улустуң баш-
тыңчы болгаш организакчызы—Совет Эвилелиниң Ком-
мунист партиязы делгезин!
14. Партияның болгаш улустуң бузулбас улуг чангыс
эви делгезин!
15. Эрге-чаргыңың бзулуг улусчу органнары—амылчы
чоннар депутаттарының Советтери делгезин! Социалист
демократия хажуу, быгыгып, нуруени эргелеп башкара-
рыңа амылчы чоннарың идепкейи бзу турзун!
16. Эргелеп башкарыңың болгаш амыл-агының чоруа-
зыңың шолазы, коммунизмниң шолазы—совет профес-
сиялар делгезин!
17. Коммунист партияның шыңчы дузаланчызы болгаш
жур күкү, коммунизмниң анык тургузушкунуң мур-
накчы отряды—Ленинчи комсомол делгезин!
18. Комсомолчулар, оолдар болгаш кыстар! Марсисчи-
ленинчи теорияны, эртемниң, техниканың болгаш нултура-
лык бекитерин чүтүлүгүз шимчээшкениң алыңар! СЭКП-ниң
XXIV съездиники шиптирлерин чедишкениң күүсөдир
дээш демиселчилерниң бири адуруларыңа болуңар!
19. Коммунист нитилелдин идепкейлиг тургузушкуну-
лары—совет херезиңер делгезин!

20. Совет дайынчылар! Дайынчы болгаш политиктиг бе-
леткеге чээ-чээ чедишкениң чедиң алыңар, серемчи-
ледиг болгаш мандыг-даа агрессияга удуз шавыш-
кың бээринге көзүңүз белең болуңар!
Совет Эвилелиниң маздырыг Чепсентиг Күштери дел-
гезин!
21. Совет Эвилелиниң амылчы чоннары! Социалист эно-
номиканың күчүлүг көдүрүшкүңүңүң үндөлдөш улустуң
чаагай байдалыңа бедидер деп беш чылдың кол сорула-
зың чедишкениң күүсөдирниң үндөлиңиң—сиперниң
эрес-маздырыг күш-агылыңарда!
Күш-агылдың мурнакчы кижилеринге болгаш бугурул-
гениң чаарткычыларыңа алдар!
22. Улутуңуң амылданчылары! Чурттуң индустрия кү-
чүзүн улам ыңай хөгжүдөр болгаш быгыгылар талазы-биле
СЭКП-ниң XXIV съездиники шиптирлерин амыдыралга бот-
тандыра дээш демиселчилер! Бугурулгениң техниктиг де-
келли болгаш амылчың чүтүлүгү бедидер!
23. Улутуңуң амылданчылары! Улустуң хергелел ба-
рааннарын бугурун көдүрүңер, ассортиментин чаарты-
ңар, оларның шыңарын экижидиңер, бот-үңезин чигедиң-
дер! Совет кижилерин хергелелдерин улам долу барымда-
лаңар!
24. Тудуг амылданчылары! Чээ бугурулге күчүлериң,
чуртталга башкыларың, коммунал болгаш нултура-амыды-
рал ужуру-дузалыг объектилерин амылгалга киирерин дүр-
гедидер дээш демиселчилер! Тудугуңуң бот-үңезин чигедиң-
дер болгаш шыңарың бедидерин чедиң алыңар!
25. Транспорт болгаш харылза амылданчылары! Тран-
спортту болгаш харылзаңың амылчы техниктиг чепсак-
херекселдери-биле делгезин! Улус амыл-агының хергел-
елдерин долу хандырыңар, чонну хандырыңар бугу хем-
чег-биле экижидиңер!
26. Көдөзүңүң амыл-ишчилери! Көдөз амыл-агының улам
ыңай хөгжүдөр талазы-биле СЭКП-ниң XXIV съездиники
шиптирлерин чедишкениң күүсөдир дээш демиселчилер!
Бугу нултураларың дүжүтүңүң болгаш мал амылчың
продуктууң бедидер, продукцияң бугурун көдүр-
диңер! Техниканың, күш-агылың болгаш материалдыг кура-
лыларыңа амылгаларың экижидиңер!
27. Улутуңуң болгаш көдөз амыл-агының амылданчы-
лары! Колхозтарның болгаш совхозтарның материал-техник-
тиг базазың быгыгылар! Көдөз амыл-агың бугурулгениң
электронизирниң, комплестиг механизациязың болгаш
химияжидериниң, черлерин мелiorастарының темпелерин
дүргедидиңер!
28. Садыңың, нитиниң чеменилгезиниң болгаш комму-
нал-амыдырал амыл-агының амылданчылары! Совет кижил-
ерин хандырыңар нултураларың бедидерин, оларның хер-
гелелдерин улам долу болгаш эң эки хандырыңар!
29. Совет Эвилелиниң амылчы чоннары! Күш-агылдың
коммунист бзу-биле көдөр дээш демиселчилер! Сагыл-
чуруму болгаш организактыг чорутуу быгыгылар! Нити-
ниң аңгыңың идиңиң-биле хайыралал база көдүрүңер!
30. Улус амыл-агының амылданчылары! Экономиктиг
билгилерин, амыл-агының чеп чорууларың арга-методтарың
чүтүлүгүз шимчээшкениң алыңар! Бугурулге күш-агылың эр-
темге үндөлдөш организастарың, мурнакчы дүжүлүңүң,

Марксизм-ленинизмниң тугунун адаа- биле, Коммунистг партияның удур- тулгазы-биле—ленинчи орук-биле ком- мунизмниң тиилелгезин, буруңгар!

(СЭКП ТК-НЫҢ ОКТАБРЫНЫҢ СОЦИАЛИСТИГ УЛУГ РЕВОЛЮЦИЯЗЫНЫҢ 54 ЧЫЛ
ОЮНГА КЫЙГЫРЫГЛАРЫНДАН)

эртемниң болгаш техниканың чээ чедишкениң калбаа-
биле непередилер!
31. Совет Эвилелиниң амылчы чоннары! Күш-агылдың
бугурулгунуң чайгылыш чонка бедидер! Күрүне планна-
рын эң дээш күш-агылчы болгаш материалдыг чарыгал-
дарың уңдурт тургаш күүсөдир дээш демиселчилер, камнал-
ганың чурумуң шыңгыс сагыңар, амыл шагының минута
бугурун бугурулгунуң амылгалар!
32. Совет эртемденер, конструкторлар, инженерлер, тех-
никтер, чогадыкчылар болгаш чаарткычылар! Эртем-техник-
тиг депшилгени дүргедидер талазы-биле СЭКП-ниң XXIV
съездиники салган сорулгаларың амыдыралга идепкейлиг
боттандырыңар! Эртемниң бугурулге-биле харылзазың бугу
хемчег-биле быгыгылар! Эртемниң болгаш техниканың чээ
чедишкениң улам амыл-агыңа дүрген непередилер!
33. Литератураң болгаш уран чуулуг амылданчы-
лары, нултураның амылданчылары! Совет уран чуулуг
партияң болгаш улусчу болуруңуң тугун бедид-биле ту-
дур, бугу күштериниң болгаш аргаларыңарың комму-
низмниң тургузушкунуң кижизидерин беринер!
34. Чырылышкың амылданчылары! Улус өредитге-
зин болгаш өзүр өрар салгалдың коммунист кижизидилге-
зин сайырагайгыңар!
35. Надык намылалың болгаш күш-нултураның амыл-
данчылары! Чоннуң медицина хандырылганың экижидиңер!
Совет кижилериниң хун бурудеги амыдыралыңа күш-агыр
култураларың идепкейлиг непередилер!
36. Пионерлер болгаш шолалчылар! Совет Төрзөн чуртка
изин-биле ыңаашыңар, эки өрениңер, күш-агылчы чачыла-
дарың шимчээшкениң алыңар! Ленинниң херээ дээш, коммунизм
дээш идепкейлиг демиселчилер болуруңа белеңилеңер!
37. Амылчың аңгының болгаш бугу амылчы чоннарың
марксизм-ленинчи дайынчы аватарды, империализмге
удур, тайбың, демократия, национал хамаарышпас чорук
болгаш социализм дээш туруштук демиселчилер—коммуни-
ст болгаш амылчы партияларга акы-дуңманың байыңар!
38. Марксизм-ленинизмге болгаш пролетарың интерна-
ционализмге үндөлдөш, бугу делегейниң коммунисттерниң
чангыс эви болгаш сырый каттыжышыңың быгыгып тур-
зун!
39. Социалистг чурттарың улустарыңа акы-дуңманың
байыңар! Делегейниң амылчы аңгызың төгүлүг чаалап
алышыңың, антимпериалистг демиселде шиптирлиг
күш, тайбыңың болгаш социал депшилгениң чөлөңгик—
социализмниң делегей системасы хажуу база быгыгып тур-
зун!
40. Социалистг чурттарың амылчы чоннары! Найрал-
дың болгаш чангыс эпти быгыгылар дээш, акы-дуңма Соци-
ализмниң даяныңың чимчешкениң непередилер! Соци-
алистг болуңар!
Социалистг интернационализмниң тугун бедид тудуңар!
41. Бугу чурттарың амылчы чоннары! Империализмниң
агрессив политиказыңа удур, тайбың, демократия, национал
хамаарышпас чорук болгаш социализм дээш улам идепкейлиг
демиселчилер!
42. Капиталистг чурттарың монополистг капиталга
удур, амылчы чоннарың политиктиг болгаш социал-экономи-
калыг эргелер дээш, социалистг идеалдарың тиилелге-
зи дээш шудуруг демиселчилер турар амылчы аңгызыңа
акы-дуңманың байыңар!
43. Колонналыг даралдык кичилерин ал окташ, им-

периализмге болгаш империализмге удур, хамаарышпас
чорутуу быгыгылар дээш, социал хажуулуң депшилгени
орук дээш демиселчилер турар улустарга изиг байыңар!
44. Колония болгаш хамаарышпас чурттарың импери-
ализмге болгаш расизмге удур, хосталга болгаш национал
хамаарышпас чорук дээш демиселчилер турар улустарыңа изиг
байыңар!
45. Революстг күштерниң—социализмниң делегей сис-
темасының, делегейниң амылчы шимчээшкениң, улус-
тарың национал болгаш социал хосталга дээш демисел-
чилерниң күчүлүг эвилели быгыгып турзун!
46. Кара-башчыларда болгаш фашистг кинданарда хи-
линенетип чыдар, капиталистг болгаш колониалдыг кула-
данышкыңа удур, улустарың хосталга дээш, социализм
дээш эрес-маздырыг демиселчилерге акы-дуңманың байы-
ңар!
Капиталга хоругдаттырганнарга хосталга!
47. Америк империализмниң агрессиязыңа удур, ботта-
рың чурттарың хосталга болгаш хамаарышпас чорук
дээш көргүш чок демиселчилер—маздырыг амылчы улус-
ка болгаш оң дайынчы аватарды—Вьетнамды Амыл-
чы чоннар партияңа, Лаостуң болгаш Камбоджаның
эрес-маздырыг патриоттарыңа акы-дуңманың чалбыш-
ты байыңар!
48. Делегейниң улустары! Инди-Мьятта араатанзыг да-
йынчы саадыңар, АКУ-тың болгаш оң чалчаларың
бугу шериглерин Мунрун Вьетнамдан, Лаостан болгаш Кам-
боджандан бурун болгаш чугааңаң уңдур бээрин Американың
Нактышан Штаттарыңа шиптирлиг негерер!
Инди-Мьятта холуңар ырадыңар!
49. Делегейниң улустары! Араб улустарың чөптүг деми-
сели-биле эл-сеткил каттыштырылганың быгыгылар! Изра-
ильди Чоокун Чөөн чүкте агрессиязың саадыңар, эки-
леттирген араб деисисилерден израиль шериглерин уңдур-
верин негерер!
50. Араб чурттарың улустары! Империализмге болгаш ро-
кацияга удур демиселге бугу-ле революсчу, национал-демок-
раттыг күштерниң чангыс эви болгаш сырый каттыжыш-
кыңың быгыгылар!
Совет Эвилелиниң болгаш араб чурттарың улустарың
арзыңа найрал делгеп, быгыгып турзун!
51. Европа чурттарың улустары! Европа дикпе быжыг
дантаамал тайбыңыңа быдаткап тургузар дээш, улустарың
тайбыңа нады амылданчы болгаш амыл чок чорук
дээш улам идепкейлиг демиселчилер! Делегейниң дүжүлүг
чоруун чырылышкың даяныңың—реакция болгаш
реванизм күштериниң чимчешкениң сойлаңар!
52. Делегейниң улустары! Ядролуг, химиктиг болгаш бак-
териялугу чепсиктиг бугу хевирлерин хоругдарың не-
герер! Чепселенишкениң бугу-нити болгаш бурун дүжү-
р дээш, делегейниң амыл чок чорук быгыгылар дээш де-
миселчилер!
53. Улустарың тайбыңың болгаш найралыңың, импе-
риализмге, реакцияга болгаш дайынга удур демиселчилер
турар бугу күштерин сырый каттыштырыңар, политика-
зың—Совет Эвилелиниң ленинчи дашкы политиканы дел-
гезин!
54. Тайбың болгаш социализм күштериниң чөлөңгик—
бистик улуг Төрзөн чуртувус—Совет Социалистг Рес-
публикаларың Эвилели делгеп, быгыгып турзун!
55. Марксизм-ленинизмниң тугуң адаа-биле, Коммуни-
ст партияң удурулганы-биле—ленинчи орук-биле
коммунизмниң тиилелгезин, буруңгар!

СЭКП Төп Комитетинде

1971 чылдың октябрь 14-те СЭКП ТК-ның Политбюроу
ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүделениң киирген 1971—1975
чылдарда ССРЗ-ниң улус амыл-агының хөгжүдүрүлгө беш
чыл планының төлөвилени беш чылды чыдарыңың, ми-
нистерстволарың, төп албан черлериниң болгаш эвилел-
депкей республикаларың дайынчы чыгыңың бзугаар, а
ол ыңааш 1972 чылда ССРЗ-ниң күрүне бөдөлдүгү төлө-
вилени чугаалажы көргөн. Беш чыл планының төлөви-
лини партияның XXIV съездиники СЭКП ТК-ның Отчет
делгезинде, съездиники резолюцияда болгаш Декларация-
ларда айткан кол боддаларга дүштүр чогаткан.
Беш чыл планының болгаш 1972 чылда бөдөлдүгү төлө-
вилелдерин чугаалажы көрүп чуртат. ТК-ның Полит-
бюроу ола кичээниң кол сорулгалы күүсөдир—со-
циалистг бугурулгени хөгжүдүрүлгө беш чылды баш-
кы амылчы бедидеринге, эртем-техниктиг депшилгеге бол-
гаш күш-агылдың бугурулгунуң дүрген өстүрүлгө үн-
дөлдөш улустуң амыдыралың материалдыг болгаш
културалыг бедидерин улуу-биле көдүрерин хандырыңың
улаңдырар.
Амылчың аңгының болгаш албан-хаагычыларың амыл төлө-
вилени, а ол ыңааш пенсияларың, стипендияларың болгаш
хергелелдин нитилел фондусуларын эсе-даа чогатделер-
ниң улам ыңай бедидер дугайында СЭКП-ниң XXIV съезди-
ниң дүңгөй алган шиптирлерин боттандырыңа эрге-
жөө чугула материалдыг болгаш саң-хөө куралдарың
уңдурт бээрин планың болгаш бөдөлдүгү төлөвилелдерин-
де баш буруңга көргөн. Чуртталга тудуу бугу хемчег-
лери калбартырыңың, улустуң хергелел барааннарын улет-
стүрүң бугу адылары-биле бугурун көдүрүлгениң,
оларың шыңарың экижидиңер, чонну амыдырал ханды-
рылганың хөгжүдүрүлгө болгаш сайырагайгыжыңың эр-
гежөө чугулазыңа демделгөн.
Беш чыл планының чедишкениң боттанышыңың нити-
лел бугурулгениң бугу амылчыга оң амылчы бедидер-
лери-биле, эртемниң болгаш техниканың чедишкениң
кадык амылчыга үндөлдөш күш-агылдың бугурулгунуң
улам чайгылыш чок өстүрүлгө шиптирлиг хире-
чегин тодартыңар дээрли демделгөн. Планыңың
чедир үндөлдөш болгаш оларың боттаныш-
кыңың чоруп турда, нитки амыл-агыңа кура-
лыларың бугурулгө калбаа-биле киирерин, кам-
налганың чурумуң күштериниң, амылдан турар бугурул-
гениң продукцияң бугурун үндүрерин көдүрүлгө, бугу-
рулгениң болгаш күш-агылдың организастарың экижиде-
рин, уду амыл-агыңа материал-техниктиг хандырыл-
гы сайырагайгыжыңың хандырыңың министрстволарга
болгаш төп албан черлеринге, мелiorация республика-
ларың Министрлер Чөвүделеринге, ССРЗ-ниң Кура-
лыга даяска.

кирериниң болгаш чээ бугурулге күчүлериң шимчээшкени
алырың көдүрүлгө планың чугаа чокка күүсөдирниң, ам
ажыдап турар бугурулгениң чаартырыңың, уду амыл-
агыңың бугу амылчыга бугурулгениң чорудаларың
механизациязың болгаш автоматизациязың эргежөө
чугулазыңа ТК-ның Политбюроу айткан.
Беш чыл планының төлөвилени чугаалажы көрүп тур-
ганың үндөлдөш совет кижилериниң аш-чөм продуктуларың-
га, а улетүрүң—чиг-отке хергелелдерин улам долу-биле
хандырыңа көдөр амыл-агыңың улам ыңай хөгжүдүрүлгө
бүгү чегиниң хажуу-дузалың беш чыл планының төлөви-
лини чугаалажы көрүп турда демделгөн. СЭКП ТК-ның
малы (1970 ч.) Планузуң шиптирлеринге дүштүр көдөр
ажыл-агыңың материал-техниктиг базаның быжыг-
лаарыңа, оң интенсификацияга, мелiorацияга, көдөр
ажыл-агың бугурулгениң эртемниң чедишкениң хөг-
жүдүрүлгө болгаш калбаа-биле непередилер эргежөө
чугулазыңа тускайлап бээр.
Беш чыл планының төлөвиледе болгаш эвилелде бугу
республикаларың экономиказың болгаш културалың ком-
плекстиг хөгжүдүрүлгө чорутар. Чурттуң чон районнары-
га бугурулгө күштерин өздөлдөш дүргелдериниң эргежөө
чугулазыңа кичээлгө салдыңар.
Төсү беш чыл планың чедишкениң күүсөдир—бугу
партияңың, бугу совет улустуң херээ дээрин СЭКП ТК-ның
Политбюроу демделгөн. Оң боттандыра чорук бистик Тө-
роң чуртувустуң экономиказың болгаш камгалда күчүзүң,
оң делегей талазы-биле туруштарың улам ыңай быжыг-
лаарың, социализмниң акы-дуңма чурттары-биле найрал-
ды болгаш кады амылдангы хөгжүдүрүлгө, ССРЗ-ге ком-
мунизм тургузушкунуң материал-техниктиг базазың
тургузар чорукту дүргедидиң хандыңар.
Партияңың XXIV съездиники төгүлүг шиптирлерин-биле
бөдүлгөн массаның политиктиг болгаш күш-агылчы көдү-
рүлгүн бөдүлдөш сипиңиң бугу улусчу социалистг
чарыштын чуртта калбарыңың СЭКП ТК-ның Политбюроу
ханы сеткил ханыңың-биле демделгөн. Бугу партия ор-
ганизацияларыңың сорулгалың—массаның күш-агылчы
идекейлиг болгаш чогадыкчы аничиативизм хөгжүдү-
рүлгө, экономиказың болгаш културалыг тургузушкунуң бугу
участтарыңа планың оналгаларың чедишкениң
күүсөдирине улаңган политиктиг болгаш организастыг
ажыды боттандырыңың, амыл-агылашкың үндөлдөш дээш
хандырыңың хууда харысалашың деңгээли бедидеринге,
күрүнениң болгаш күш-агылдың сагыла-чурумуң быжыг-
лаарыңа кичээлгениң база улаңдырар.
1971—1975 чылдарда төсү беш чыл планының болгаш
ССРЗ-ниң 1972 чылда күрүне бөдөлдүгү төлөвилелдерин
ТК-ның Политбюроу чугулаз деп көргөн болгаш айттыңар
документтерин СЭКП ТК-ның Планукага болгаш ССРЗ-ниң
Ленин Социалистг эртемниң сессиязыңа чугаалажы көрү-
лгө киирер деп шиптирин улаңган.

Совет Эвилелиниң коммунистг партиязының төп комитеди

ЧАРЫШТЫҢ ТУГУН УЛАМ БЕДИК ТУДАР

Республиканың партия активиниң хуралындан

СЭКП-ниң XXIV съездиники төгүлүг шиптирлериниң
амыдыралга депшилгени боттандыра дээш бистик пар-
тиямыс, оң депилги Төп Комитеди организастыг болгаш
идекейлиг амылчы чорукту хажуу-дузалыг бугурул-
гениң чарышты организаста-
рың улам экижидиңар дугайында бистик партиямыс
Төп Комитетиниң чоюкта ху-
лаң алган доктаалды ола
улуг ужуру-дузалыг. Амгы
үдө партия, совет болгаш проф-
союз, комсомол организа-
циялары ола доктаалды амыл-
чорудаларга дайынчы уду-
рулгга бугурулгө, район база
коллектив бугурулгө бөдөлдөш
бугу талазың аныктын
көрүп, оларың патриоттуг
эстетизмниң калбаа-биле
детени, улам калбартың тур-
ар.
«Социалистг чарышты ор-
ганизастаары улам экижиди-
ңар дугайында» СЭКП ТК-
ның доктаалың талазы-би-
ле айттыңар эртемниң партия
дада республиканың партия
активиниң Кызылга боттан
хуралына бугу талазың чуга-
лаңган. Ола чугула улуг
документни Кызыл хоорай-
ның болгаш районнарың бугу-
рулгелериниң, амыл-агы-
ларың, тудууларың бол-
гаш албан организастарың
партия активтериниң пар-
тияның база амылчы чонна-
рың

коллективтеринде багай тур-
густууларың ола тодартыг
жестер-биле көргүскөң. Чи-
жөө, 24 бугурулгениң 5-жөө
сөс айларда бугурулгө пла-
ның күчүлүгү, тудуу ор-
ганизацияларыңа база-ла планың
күчүлүгү бугурулгө, чарыш
хамаарыштыр бугурулгө
лаар чорутар ам-даа бар
дээрин ола айткан.
Социалистг чарышты эки-
жидиңер талазы-биле хоорай-
га ал чорудар нитилелде
чегелерин амылдан кылга
болгаш маңаа хообашка
принциптиг амылдарың кал-
бартап турар дээрлиң
Добромыслов саяалыңың түң-
челде чугаалаң.
Низарде СЭКП-ниң Танды
районунуң бирга секретары
эл К.Х. Ооржаа. Соци-
алистг чарыш дугайында ТК-
ның доктаалың таңдымдар
ааскы улуг көдүрүлгө-биле
чугулажы хуулаң алган.
Ола уду документтериниң таңы-
ш хуралдар «Тыла кобыл-
ка» комбинатка, «Межегей» со-
хозка болгаш эсе-даа кол-
лективтерге хайышкылыг
эрген. Чижөө, «Межегей»
созхонугуң амыл-агыңа бот-
тотон хуулаң алган, аш-
лаң амыл 400 тонна тарал-
ды, 40 тонна этти, 4 тонна
туз дүжүр деп бедидер ху-
лаңган алган. Ола амыл-
херек-биле баштык турар.
(Тончүзү, 2-ги арыкча).

ЧАРЫШТЫҢ ТУГУН УЛАМ БЕДИК ТУДАР

Республиканың партия активинин хуралындан

Талдыжылар 60 чылым курунго 32392 тонна тарааны салды, күрүшөңдүк доктаагыттын пазаны кууестекте, гектар бүрдүндөн 11,4 центнер дүктүтү алган. Бисте мал болгон чар ажалында өл-өн мурнакчылар өзүн үзүп турар, оларга ий Ленин ордениниң эдилекчиси хову-трактор бригадалык бригадир эл Ермолаевти, комбайнерлер Бухтеевти, Хуреш-оолду, Киптеевти, салыкчылар Корзуну, Мартышевти, Родыковти, Тамара Овину, Доржуну, хойжулар Социалисттик Күш-ажылдык Маалдыгы Бавун-оолду, Очурну, Сафоновту, Сыратты болгон соода өскерлери хамаарыштырып болур. Ол дээрсе чарыш бектик коргузгучлары чылап ап турар алдар сурагым кижилер-дир.

Эл Орокка чарышты организастан турарында четтестерге база доктааган. Партия, профсоюз органдары чарыштың негедерлерин ажалдап кылган, оң чоруп турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

Талдыжылар тоску беш мылдың баштайгы чыламыда социалисттик хуузаагы ала-дарымы-биле кууестек, СЭКП-иниң XXIV съездининг шийтирлерин кууестекчилерге өлөтүп салышкынчы кинирлер дээрин эл Орокка актив хуралынын киркиччилеринге бузурткен.

Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

Ош Федоров куш-ажылды коммунисттик хуузаагы кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

хуузаагы кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

Эл Орокка чарышты организастан турарында четтестерге база доктааган. Партия, профсоюз органдары чарыштың негедерлерин ажалдап кылган, оң чоруп турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

Ош Федоров куш-ажылды коммунисттик хуузаагы кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

профессорлорун ол четтестерин чылаадыр дээр кылдыг хемчелер ап, чүтү кылды турарын тодаргай чылаалаа-рын таарыма чок болгон. Харын чогуу-на ол дугайын ма-наа айтыр ужурут турган ийик.

ВЛКСМ Тылга обкомунун бирги секретары А. А. Романов сос алган, комсомолчуларын болгон ажалдарын ол ортузунда чарышты организастан турарын чылаалаа. СЭКП Улут-Хем райкомунун бирги секретары С. К. Бундиди, Барыш-Хемчик райкомунун бирги секретары В. М. Чернов олар боттарыны салаларында ол район-парда социалисттик чарышты кавчаар организастан, ону экинчилер-биле ал чорудуп турар хемчелерин дугайын чылаалааннар.

— Ниятиде бүдүргөткөнгө ажалдык бектилеринге, куш-ажылды коммунисттик хуузаагы кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

«Морен» колхозта социалисттик чарышты организастан чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

Социалисттик чарышты организастан чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

Советтун ажал-чорудуга-агыда чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

каар чуулдарын барын, ор-сомол болгон хой-ниги ор-ганизастан турарын, специа-листтерин бол херекти кыл-дар куру турарын ол шүтүм-чүзөт.

«Беш чылга сөз салыш-кын» деп стедил беш че-ле курут турба — деп, Каз-Хем хомур-дун раз-резинин директору Р. Ш. Ша-гматовт савалында чыла-лаан. Шынап-ла, ол бүдүр-деде ажалчылар, инженер-техниктиг ажалдакчылар техниктиг депилген дүге-деди, бүдүрүгө фондурларын четте ажалдаар, продукцияны шыларын бедир дээр чарышта киржи турар. И-на партия организастан чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

Мал ажалынын продукт-ларын чыл пазаны хуузаа-гында, ноябрь 7-ге чедир кууестекчилерин районун ажал-чы чогуу шийтирлөө. Ам үе-де кыштаагышкына белек-кедир шалкын айып чар-лаан, ол талазы-биле хем-челерин чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

Бир эвес ажалды коллек-тивтер, тус-тус кинчилер а-ралында чарышты чогуур де-нелге калбарган болза, ра-йонундүк бергүзгучлери оянда дээр турар ийик — деп, партия райкомунун бирги секретары К. Н. Шуузу савалында дем-деглөө. Соруга болза чар-ыштын хевирин база ужу-руктаагы улам саймандык-дар дээр социалисттик хуузаа-гында ажалды кылдырыга калба массаларын кириш-тирип, үнелгил эгелешкенин чогуур үнелде деген, мур-нагы дуружугагын негедер-дирче кинчелерин күш-тедирери болуп дөө ол дем-деглөө. Ол херекке массалыг пропагандалыг хевирин калба-биле ажалдаар алаар. Солунуларын, радио, теле-видио ламчаштыр түгө че-дир-бес чоруктар ам-даа бар.

Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар. Партияны Каз-Хем райкомунун бирги секретары Н. П. Федоров чарышты партиа организастан турарына хынаас, түнөөлөргө ала кууестекчилеринге чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

«СЭТА-нын дыңнады»
ПРОГРАММА
КУУЕСТИГЕН

Орбитаның «Салют» деп эртем станциясынын ужууш-куну доозаган. Орбитаның баштайгы эртем лаборатория-ынын иштинде тургускан системаларын болгон дерин космоска үр үеде ужуушкунга шылаар талазы-биле эр-тем-техниктиг шенелдеринг программа кууестиген.

Черин кылмак спутнигнин орбитаның эленини салин бадырар соруга-биле 1971 чылдың октябрь 11-де «Салют» станция-биле түнө ажалдарын чоруткан. Станцияны дегемче чигезе, а оң соонда станциянын доктаа-дыр шимчедикчии ажалдаган. Доктаагынын түнө-линде станция салин бадырарын уш-тинче шилчез, Оо-жум ошениң акваториянын айткан каан десиксезинин кырданга атмосфераның дыгый кайтарыгаче кирген болгон ажалдарын сосаткан.

Орбитаның «Салют» станциясынын алды хире айда үр-гүзүзүң ужуушкуну элени ийи үе-чадаларын тургус-тугала. Баштайгы үе-чадала космонавтер элени В. А. Ша-гматов, А. С. Евансеев болгон Н. И. Руханинниң сосат-талог экиная баркарга «Союз-10» космос корабль-биле ста-ниянын кады ужуушкуну чоруткан. Ол үе-чадала дисет тыварын хандырып турар саймандык системаларын ажалдарын, корабльди болгон станциянын түдүштү-рүн база адырарын хынаан. Орбита лабораториянын дараагыда ажалды автоматтыг байдала бооп турган. Ко-моска шенелдерин ийи үе-чадала 1971 чылдың июнь 6-да «Союз-11» космос корабльни Черин кылмак спутнигнин орбитаның салин үндүрери-биле эгелзэн.

«Союз-11» транспорт корабль-биле түдүштүрүн чедир-кинниг кууестектен соонда «Салют» болза, орбитаның баш-тайгы башкарылгалыг эртем станциязы болу берген. «Со-юз-11» корабльди командири Совет Энцилинин Маалдыри подполковник Георгий Тимофеевич Добровольский, Совет Энцилинин ийи кадыр Маалдыри бортинженер Владислав Николаевич Волков, Совет Энцилинин Маалдыри инженер-техник Виктор Иванович Папаев сосаттыг станциянын экинаянын эр-маалдыг ажалы орбитага башкарылгалыг ужуушкуну саймандыгы херезге улуз са-лышкын болуп, чууга эртем түнөөлөргө берген, үк түн-өөлөргө ажалды кылдырып болгон анализаторын СССР-ин эртем академиянын институттарында чорудуп турар.

Орбитаны башкарылгалыг «Салют» станциянын 23 хо-луста ужуушкуну үнелде экиная комплекс-тиг эртем-техниктиг шимчелдерин болгон шенелдерин боттадырган. Космонавтер орбитага станциянын иштинде тургускан системаларын агрегаттарынын болгон эртем аппаратуразынын ажал-буру байдалдары ажалдарын шы-лап корген. Станциянын чигелзешкенин болгон навга-циянын чар арга-методтарын, автономнук херексездерин, орбитага маневрлер үнелде космос комплексин-биле башкарылгалыг системаларын ужуушкунга шудаткан.

Улуу ажал-агынын эр-ажыстары таарыштыг кууестектен ажалдар онза ужу-рудузун. Космонавтер чедир-кинниг геология-географтиг объекттерин, атмосфера байдалын халгарар, Черин хар болгон дош шыгыларын чурунка тырттырып, метеорологтиг байдалды халгарар, Черге дыңнады турган.

Электрониктиг херелзешкенин ажал-буру диапозо-наларында атмосферада болгон космос дегемче физик-тиг характеристикаларын, чорудугаларын болгон боолу-туктарынын шимчелдер үнелде солун түнөөлөргө адалган.

Космоска эне үр үргүзүлзөн ужуушкуну космонавтар-нын амыдалыг ажал-чорудугагынын байдалын тодар-дыр болгон оларын ажал-буру ажалдарын кууестек ар-галарын элениң соруга-биле, а оң ишкан космоска ужу-душкун факторларын киничин организастан чедир-бес чоруктар ам-даа бар.

Бүгү ужуушкуну үнелде станциянын иштинде тур-гускан дерин ой-тамыда ажалдаан. Германитик эрелзедер температура болгон башышкын айткан каан хемчелд-ринге болгон.

Чедир калымын орбитаның «Салют» эртем станция-нын чарты чылда чоруп келгенин үнелде шим-чиле медээлери адалган, ол медээлери чар космос сис-темаларын тургузарына ажалдаар.

«Салют» станциянын ужуушкуну орбитаны үр үеде ажалдаар эртем станцияларын Чедир калымын космос дег-емчелер тургузарыгаче орукка чар чууга башы болур.

Улуг Октябрга үткүштүр

АН-ДОВУРАК. (Телефон-биле). Солунуң туснай кор-респондентиси эл Т. ТАЛГАН-ЧИТИН дамытканы болза: хоорайныч — хлеб заводунуң коллектив продукция сайга-раарынын пазаны тос айлар-ның түнөөлөргө 101,4 хуу кууестек, куш-ажылдыг бу-

дүрүңкүлүүн 2 хуу бедиткен. Продукцияны бот-үнезин чигеткенден 5200 рубльди каппап алган.

Амылчыларын аразында социалисттик чарыштың түң-нели ай санында үндүрүп келген. Соолгу айда чарыш-на Арида Ондар тилзэн. Ун

бүдүрүлгө ол 1964 чылдан бээр ажалдап келген дүрүңкүлүү ажалын. Ол чүгө иш-не мурнакчы эвес, а база ол ышак хой-ниги ажалында идепкейлиг. Заводта херезжен-нер чөвүлениниң даргазы хүлзэлгени ол ак сеткилдиг кууестек, херезженнерин

Арида Хертевова Ондар-ның эки иши болгон хой-ниги ажалында идепкейлиг болгон «Күш-ажылчы» шы-гарал дээр» деп медальдар-биле шаңнаан.

Куш-ажылчы идепкейин не-дүргөн болгон оларның кул-турлуг ө-бүлө чуртталгасын-га хей чүдүлгөни кылган.

Арида Хертевова Ондар-ның эки иши болгон хой-ниги ажалында идепкейлиг болгон «Күш-ажылчы» шы-гарал дээр» деп медальдар-биле шаңнаан.

Республиканың өлүк тывыжынын талазы-биле пазаны кууестекчилеринге Токузун ажалдарын кинир үзүп улуз. Районда куруе болгон коопайыш-тымын ажал-агыла-рынын болгон «Тоора-Хем» совхозтук коллективтеринде дуружугагы бекитилген ажалдар элени эвес. Кооп-айыш-тымын ажал-агыламы А. Ченасов, Т. Кумушук, А. Масляк, «Тоора-Хем» совхозта Б. Манжарык, Б. Даг-байык, Б. Дакырган, Сыгыт-Хемдо В. Бегани болгон ос-ке-да ажалдар өлүк тывыжынын эртен соода нормалын дыка ажал кууестек, бо талазы-биле эгертимес курлавыр-лар барын күрсөккөн.

Эртек сөзүп республиканың ажалдары элени органи-застан турарын, Россия Федерациянын чазаның бол-гон ВЛКСМ-тиң автономнук республикалар, крайлар, обла-стар аразында шийтирип Казал түгүн чаалап алган. Ол бедик шаңнадыг салба, чедир-кинниг улам бажыгала соруга-ны ажалдар сайтарынын киркиччилери боттарынын мур-нуна салып турар.

Токузун ажалдары чоокта болуп эртен сайдыга эртен сөзүлзү ажал-иштин түнө, бо чылга соругаларын то-дараткан. Район бо чылга күрүгө 100 муң ажал рубльдин бедик шыгарыг олун дугаар ужурут. Ол соругалыг чедир-кинниг кууестек, тооооо, штаттыг ачы бургуз 500 рубльден элени эвес түнүң өлүг дугаары негетиниң тур-ар.

Курунеге хой түнүң, эки шыгарыг өлүктү дугаар дээр Тере-Холдуң ажалдары ам каш-ла хонгаш айттыны үнүлтеринге бедик. Тере-Хол-чүдөр эртен чылга 38 муң рубльдин олун күрүгө дугаар, сезон пазаны 119 хуу кууестек.

1971—1972 чылдарын ажалы-тымын сезонунда 12 муң диниң, 320 кишти күрү-гө дугаар. Иштин-биле 28 муң рубльдин олун күрүгө дугаар, сезон пазаны 119 хуу кууестек.

Өлүк тывыжынын күрүне пазаны кууестек соруга-биле бо сезонда 115 ачы киши дин болгон оске-даа өлүг

Чер андарылгазы

Улут-Хем районда «Күш-ажылдыг» совхозтук №1 хову-трактор бригадалы-нын механизаторлары куу-естек ажалдарынын 1500 га черге чорудар болгон 2100 га шөлдүн саванын болуп са-рааттаар хуузаагы.

Бригаданын трактористери бо хүнерде 1780 ажал га шөлдүн саванын чалаткан,

1217 га чери адалган. Ол ажалды эки шыгарыг кууес-тиг дээр, ийди 12 ажал-буру марнааларын тракторларын хараа турган.

Социалисттик чарыштың түнөөлөргө 5 холуктун үндү-рүп, тыякчыларга ышкы-ды, акша шаңнааларын ты-сып турар.

Т. ОЧУР-ООД.

Мурнакчы болгон хоочун ажалдыг хуузаагы ап-даа турар. Каш хонгаш-ла эгелзөр ажалдыг сезонунга ийи белегеткен, бригадалар, ажалдар, тус-тус ажалдар орту-зунда чарышты калбартып, Улут Октябрынын 54 чылымын ажалдарын куш-ажылчы бедирлерин — эвек ола-омактыг ужурун Токузун ажалдарын хуузаагы. Ийчангап олар дараагыда хуузаагы ажалдаар.

1. Күрүгө өлүк дугаарынын чыл пазаны декабрь 25-те 110 хуу кууестек.

2. Куш-ажылдыг бүдүрүлгүн бедирлери-биле алыч чү-ге боолан эвес, а капка, маспак, дузак болгон оске-даа херексездер-биле тыварын күштелдирер. Тайгандар арам мар-черезке уда-дараа көкөр, аргыжылганы көүдөдир чо-рукту эвездирер.

3. Өлүк кесиниң шынарын экинжер.

4. Бригадаларын, ажалдарын ажал чедирлерин марш-рудун ийи тодарыг болгон бүгү бедиксезин четте ажал-лаарын чедир алыр.

5. Бо сезонда 30-ден элени эвес ажал ажалдарын өлү-түч бүгү хевирлерин тыварына өрөдир.

6. Районда ажалдар болгон балыкчылар иштиндеги ажалын улам экинжер, ачы иттарынын салын көүдөдир.

ЧУРУКТА: Сыгыт-Хемин хоочун ажалдарынын бирзаян Х. Ч. КОД.

Аңнаарына белең

Өлүк тывыжында мергезең сурагыл ажалдар Тере-Хол-де элени эвес. Эртен чылга 500-тен 1000 рубль чедир түнүң өлүктү күрүгө дуга-раа мурнакчы ажалдар Диниң Билин, Серафим Ла-на, Чурук Шулу, Иргит Борбак-оол, херезжен ажал-дар Анна Шовок, Кол Чандык-ча болгон оскелер-даа бо чыл-ды хой түнүң, эки шыгар-лыг өлүктү күрүгө бээр деп хуузаагы ажалдар.

Тере-Хол ажалдары ажал-кынче үнериниң мурнуна

А. НАМЗЫН.

